

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Факультет іноземної філології
Історичний факультет

СХОДОЗНАВСТВО. АКТУАЛЬНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

*Тези доповідей
I Міжнародної науково-методичної конференції
20 березня 2020 р.*

Харків – 2020

УДК 81'243
ББК 81.2
С91

Укладачі: Н.В. Руда, Л.М. Ямпольська

Організаційний комітет конференції:

І.Ф. Прокопенко – академік НАПН України, доктор педагогічних наук, ректор (голова);

Ю.Д. Бойчук – доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи ХНПУ імені Г.С. Сковороди (заступник голови);

Хошіно Юічі – Другий секретар Посольства Японії в Україні (заступник голови).

Сходознавство. Актуальність та перспективи. Тези доповідей I Міжнародної науково-методичної конференції, 20 березня 2020р. – Х. : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2020. – 258 с.

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
Протокол № 4 від 15.06.2020р.

До збірника увійшли тези доповідей, присвячені проблемам східної філології, освіти та виховання, методики викладання сходознавчих дисциплін, перекладу, літературознавства, історії, економіки, політики, соціуму країн Сходу. Розраховано на наукових працівників, викладачів, аспірантів, студентів філологічних та історичних спеціальностей.

Видано за рахунок укладачів

©Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
© Н.В. Руда, Л.М. Ямпольська

ЗМІСТ
ФІЛОЛОГІЯ ТА ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО

Криворучко С.К. Метафоричність у романі Мо Яня 莫言 «Великі груди, широкі сідниці» 丰乳肥臀.....	8
Санатуллах Басам. Історичні передумови розвитку перської мови (تاریخی پیشینه) (فارسی زبان).....	10
Бикова І.А., Скразловська І.А. Символічне значення кольорів в культурі народів Сходу.....	13
Жукова К.Є. «Мислення через ієрогліфи» - феномен традиційної культури Китаю.....	15
Завгородня О.С. Епічна поема Абулькасіма Фірдоусі «Шах-Наме».....	16
Сєкіна Н.Д. Стилiстично-емоційна забарвленість гендерно маркованих фразеологізмів.....	19
Ван Сяоцянь. Проблема перекладу класических китайських текстів на мови країн Заходу.....	20
Ажнина Л.А. Особливості транслітерації деяких китайських імен власних.....	21
Ковальова В.В. Фонетичні особливості шанхайського діалекту.....	23
Коляда А.В. Особливості використання пекінізмів на лексичному рівні у п'єсі Лао Ше «Чайна».....	24
Мілова Д.І. Аспекти китайських дієслів у відображенні української мови.....	27
Проша О.Є., Мараховська О.В. Іранська каліграфія.....	28
Ситнікова В.А. Функціонування графеми «доц» у складених ієрогліфах.....	29
Субота І.А. Образ минулого у новелах Лейли аль -'Усман.....	32
Сусленко А.М. Особливості походження іранських прізвищ.....	34
Фотеску І.В. Проблематика використання наголосу мови та складу в сучасній японській мові.....	35
Шапаренко Е.Е. Стилiстичні особливості китайських текстів публіцистичного стилю.....	37
Юрченко М.Е. Відмінності між японським і українським діловим листуванням.....	38

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ СХІДНИХ МОВ

Руда Н.В. Аналітичне читання як один з засобів формування китайськомовної компетентності студентів.....	40
Ахмад О.Р. Кейс-метод (Case Study) як форма інтерактивного навчання арабської мови.....	41
Компанієць О.В., Баличева В.М. Використання гаджетів та досягнень новітніх технологій при вивченні івриту.....	43
Андрєєва Ю.В. Дослідження мотивації студентів до вивчення китайської мови та методи її підвищення.....	44
Копилова Н.А. Переваги навчання китайської лексики у середній школі за допомогою наочних засобів навчання.....	47
Локшина Ю.Г. Методика викладання японської мови як дисципліна вільного вибору студентів.....	48
Подгорний Г.В. Спецкурс «Вступ до сходознавства» в гімназії.....	50
Сєгада Ж.П. Література Японії в освітньому процесі Київської гімназії східних мов №1.....	53
Ткаченко О.І. Науково-педагогічні підходи до навчання китайської мови учнів Київської гімназії східних мов №1.....	55
Дмитрієва А.В. Порівняльний аналіз підручників «DISCOVER CHINA» та	

сучасної стилістики китайської мови. Одним із нещодавно написаних підручників є виданий у 2017 році «Курс лекцій по стилістике китайского языка» автором якого є О.І. Калінін та Л.А.Радус. У своїй роботі лінгвісти розглядають особливості функціональних стилів китайської мови, історію розвитку китайської стилістики та сучасний стан стилістики як наукової дисципліни.

У ході дослідження було виявлено, що китайський публіцистичний стиль має не тільки відмінності від російського, але й збіги, які характерні для тільки для китайських публіцистичних текстів.

Яркою особливістю китайських публіцистичних текстів є емоційний окрас лексики, яка спрямована на читача, для зрозумілішої передачі відношення журналіста до предмета обговорення чи інформації, яку журналіст хоче передати читачеві. Це пояснюється тим, що предметом публіцистики є суспільство та проблеми життя у суспільстві.

Ще однією особливістю, яка характеризує китайську публіцистику є використання сленгу, скорочень, недовомов та приказок. Найскладніше опанувати та зрозуміти скорочення та приказки, адже при вивченні чи перекладі іноземної мови, зокрема китайської мови, необхідно знати не лише переклад слова, а й історію розвитку країни та мови.

Перелічені прийоми використовуються і в інших функціональних стилях, особливо приказки, але переважне вживання стає загальною прикметою публіцистичного стилю.

Належне вивчення публіцистичного стилю китайської мови відкриває перед лінгвістами простори нової лексики, граматичних конструкцій, закономірностей розвитку мови. Публіцистичний стиль знаходиться у постійному русі, саме тому вивчення цього функціонального стилю може принести ряд змін у стилістику, як наукову дисципліну.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Горелов В.И. Стилистика современного китайского языка. –М.: «Просвещение», 1979. – 192с.
2. Калинин О.И., Радус Л.А. Курс лекций по стилістике китайского языка. – Учебное пособие. – М.: ВКН, 2017. – 244 с.

ВІДМІННОСТІ МІЖ ЯПОНСЬКИМ І УКРАЇНСЬКИМ ДІЛОВИМ ЛІСТУВАННЯМ

Юрченко Маргарита Едуардівна, студентка 5 курсу факультету іноземної філології

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Науковий керівник: викладач кафедри східних мов Ю.Г. Локшина

Оскільки японці з особливою увагою ставляться до ведення листування, вміння писати ділові листи японською мовою є дуже важливим для підтримки ділових стосунків з японськими компаніями. Існує декілька посібників з написання японських ділових листів, складених вітчизняних лінгвістами [1; 2]. Проте розходження в правилах оформлення ділових листів українською та японською мовами все ще недостатньо досліджені.

Метою дослідження є визначення основних відмінностей у складанні ділових листів в японській і українській мовах. Мета обумовлює вирішення таких завдань: 1) аналіз правил листування та написання ділових листів японською мовою; 2) визначення основних відмінностей японського ділового листування від українського.

Перш за все розглянемо поняття ділового листа. Діловий лист – це узагальнена назва різних за змістом документів для зв'язку і передачі інформації між адресатами в діловій практиці організацій [3, с 3]. Серед японських ділових листів виділяють три види: ділові листи від імені фірми (для укладання ділових стосунків), ввічливі листи від імені фірми (офіційні вітання з різних приводів) та ділові листи всередині фірми [1].

Японські ділові листи, так само як і українські, мають чітку структуру. В правому куті листа пишеться вихідний номер документа, дата, назва організації, якій адресовано лист. Якщо в цій організації лист призначений для конкретної особи, зазвичай керівнику, його посаду та ім'я з ввічливим суфіксом пишуть під назвою організації. Ще на строку нижче але справа пишуть повну назву організації-відправника, посаду та ім'я людини, яка написала листа або керівника цієї організації. Заголовок 件名 пишеться крупніше і розташовується посередині листа з рівним відступом від країв. Вступне слово відділяється від тексту одним або двома пробілами: 拝啓 – загальне «шановний», 謹啓 – більш офіційне «шановний», 拝復 – «у відповідь на ваш лист». З наступної строки пишеться сезонне привітання. 時下ますます – це вітання, яке використовується незалежно від сезону. У ділових листах слова вдячності важливіші ніж сезонні вітання. В залежності від змісту і місця на папері їх ставлять одразу після вступного слова, наприклад 拝啓 平素は格別の... – «шановні панове, ми дуже вам вдячні за...». Перехід до основної частини листа починається зі слів さて – «тепер/отже» або ところで – «до речі». В головній частині ділових листів є правилом спочатку коротко викласти суть листа, а потім вдаватись до подробиць. В кінці пишуть прохання про подальшу прихильність, яке може виглядати наступним чином 今後とも格別のご支援ご愛顧を賜りますよう – «ми сподіваємось на вашу постійну підтримку». Далі йдуть вибачення за лист та заключне слово, яке пишеться в кінці строки, відступивши декілька пробілів від останньої крапки або на одну строку нижче останнього речення по правому краю листа: 敬具 – «з повагою», 謹言, 草々 – «широ ваш». В кінці листа наводиться повна адреса організації, що відправила листа з усіма контактними телефонами, іменами відповідальних осіб, факсом, електронною адресою. Ці данні розташовують або по центру, або ближче до правого краю листа [2]. Варто зазначити, що наведені приклади кліше не мають еквівалентів в українській мові, тому їх переклад є наближеним.

В звичному нам діловому листі, як в жанрі офіційно-ділового стилю, мають реалізовуватися такі загальні особливості цього стилю, як стислість і нейтральність викладу. Важливими вимогами до тексту документів є також достовірність, повнота, точність, переконливість. Стислість документа забезпечується відсутністю у ньому зайвої інформації, зайвих слів тощо. Нейтральність викладу є нормою ділового етикету і означає, що мовні засоби, використані у документі, не повинні вказувати на почуття та емоції автора [4, с 5]. Зі свого боку, в японському діловому листі вираз поваги до ділового партнера є необхідним для успішної комунікації, а формули люб'язності дозволяють встановити з ним тісніший контакт [5].

Якщо в українській кореспонденції вступна частина тексту призначена для конкретизації суті питання, то в японській найбільш важлива інформація завжди знаходиться в кінці. У системі звертань в японських листах яскраво виражено протиставлення «своє-чуже». Наприклад, 当社 – «наша фірма», 御社 – «ваша фірма» [2].

Таким чином, ми розглянули основні правила ведення ділового листування японською мовою та визначили їх відмінності від українського. Діловий стиль є одним з найбільш складних аспектів японської мови в плані його вивчення і практичного застосування. Структура японських листів є дуже для нас незвичною, в них є обов'язковим використання ввічливих структур та кліше, які не мають дослівного перекладу на українську мову. Подібні вирази служать для створення і підтримки гармонійних відносин з адресатом, що нетипово для звичної нам кореспонденції.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Быкова С. А. Японский язык: Пособие по переводу документации / С.А. Быкова, Ямада Мидори. – М.: ИД «Муравей-Гайд», 2001. – 138 с.
2. Фролова Е.Л. Японский язык: Эпистолярный стиль / Е.Л. Фролова. – М.: «Восток-Запад», 2005. – 247 с.
3. Методичні рекомендації зі складання ділових листів. – Київ, 2018. – 14 с.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ СХІДНИХ МОВ

АНАЛІТИЧНЕ ЧИТАННЯ ЯК ОДИН З ЗАСОБІВ ФОРМУВАННЯ КИТАЙСЬКОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ

Руда Наталія Вікторівна, к.ф.н., доц., завідувач кафедри східних мов
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди

В умовах посилення міжнародного спілкування у всіх сферах зростає роль вивчення іноземних мов, зокрема китайської мови, яка впевнено укріплює свої позиції на міжнародній арені. При вивченні китайської мови відзначається посилення країнознавчого та соціокультурного напрямку, завдяки чому студенти поглиблюються у діалог культур та розуміння особливостей країни, мову якої вони вивчають. За думкою І.І.Ігнатенко, «читання аутентичних джерел є головним засобом отримання нових знань про світ та мову через самостійне навчання, укріплення міжпредметних зв'язків, формування духовно багатой особистості» [2; 105]. Крім того, «робота з художніми творами здійснює емоційний вплив завдяки їх фабульності та своєрідності композиційного ладу, а фонові країнознавчі знання... лягають в основу особистісного потенціалу студента [1; 19].

Аналітичне читання являє собою аналітичну діяльність, методичним засобом якої є вилучення імпліцитної та експліцитної інформації, яка міститься у іншомовному тексті [3; 148]. З огляду на особливості цієї навчальної дисципліни досить логічним є її впровадження у навчальний процес на старших курсах, тому що вона дуже тісно пов'язана та базується на таких предметах, як «Практика китайського мовлення», «Лексикологія китайської мови», «Стилістика китайської мови», «Теоретична граматики китайської мови», «Країнознавство Китаю». Ці предмети входять до обов'язкового циклу підготовки студентів, вивчаючих китайську мову як спеціальність.

Оскільки цільовою аудиторією дисципліни «Аналітичне читання» є студенти з рівнем володіння китайською мовою не нижче середнього, тому метою цього курсу можемо визначити надати студентам поглибленого уявлення про основи стилістичної організації тексту, типи стилістичних прийомів та засоби виразності, співвіднесеність усіх мовних рівнів для актуалізації основної ідеї твору та рівні його потенційної інтерпретації, а також сприяння активному вживанню вербальних засобів виразності та стилістичних прийомів з урахуванням функціональних особливостей сучасної китайської мови.

Згідно з метою дисципліни «Аналітичне читання» можемо визначити її основні завдання, які, на нашу думку, полягають у розподілі відповідних мовних рівнів щодо їхньої стилістичної маркованості на фонетичний, морфологічний, синтаксичний, лексичний та семантичний; встановленні відповідних стилістичних прийомів на кожному рівні; детальному розгляді кожної групи стилістичних засобів щодо їх ролі у вираженні основної ідеї, авторської позиції, висунення базових ключових понять аналізованих контекстів; розкритті взаємодії стилістичних засобів усіх рівнів для формування читацького сприйняття та основної ідеї автора.

Таким чином бачимо, що ця дисципліна поглиблює та розширює китайськомовні компетентності студентів, що вивчають китайську як спеціальність. У рамках дисципліни перед студентами постає задача опанувати лексичний матеріал із тематики, окресленої навчальною програмою.

Сходознавство. Актуальність та перспективи. Тези доповідей
I Міжнародної науково-методичної конференції

Відповідальний за випуск: (Руда Н.В.)

Комп'ютерна верстка: Петрищева О.В.

Коректор: Коробкіна І.М.

Відповідальність за дотримання вимог академічної доброчесності несуть автори

Підписано до друку Формат Папір офсетний.

Гарнітура Times New Roman. Друк офсетний. Ум. друк. арк.

Обл.-вид. арк. Зам № Тираж прим. Ціна договірна.